

סב. מספר התיבות שבנוסח נשמת כל חי הוא מכוון עפ"י זוה"ק, לכן יזהר שלא להוסיף ולא לגרוע מהם כלל. ולכן יש לומר "ומבלעדיו"

❧ יושב ציון ❧

תוספת נשמה" עכ"ד. אין לנו אלא דבריו אלו. וכ"כ בפע"ח [שי"ח פי"ט] ועי"ע בספר פרדס רמונים להרמ"ק [שער כ"ג פכ"א] ומגלה עמוקות [אופן רמח] וליקוטי תורה [פרשת בלק]. ועי"ע מ"ש הגאון הבן איש חי [ש"ב תולדות א, וי"ג, וכ"ג].

והגאון רבי דוד פארדו זצ"ל בשו"ת מכתם לדוד [חאו"ח סימן יג] כתב מי שבא לומר קריאת שמע בשב"ק קודם אמירת נשמת כל חי דומה קצת לפי סודו לקורא ק"ש בלא תפילין ומינה דלא מצי לבלע את הקודש באור חוזר אחר התפלה שנמצא מקלקל ומבלבל הצינורות" עכת"ד, וכ"כ השלמי חגיגה [דר"ג ע"א] החסד לאלפים וכוה"ח פלאג"י [כת, לו]. ומקורם טהור מדברי רבנו האר"י בשעה"כ [דע"ג ע"א] שכתב "ותכוין כי מלת כל חי הוא בגימטריא ס"ח אקי"ק ^{הוא תוספת} הויה אקי"ק והם גימטריא חיים והם סוד התפילין הנקראים חיי המלך, והכוונה היא כי זה הוא תמורת התפילין שבימי החול" ע"כ.

סב. בזוה"ק [תרומה קלח]. כתב וז"ל "ביומא דשבתא אידי מקבלא ברכאן מאינון עילאין דקא מברכין לה בארבעין וחמש תיבין כחושבן מ"ה

ותברך את שמו, ותחוייב יותר משאר הנבראים בגלל שמהיסוד יצאה, ועוד שכל הברכות וההשפעות נמשכות משם, ולזה אמר נשמת כל חי היינו שבאה מהיסוד הנקרא חי, תברך את שמך את המלכות הנקראת שם השם ע"כ.

והנה מרן רבנו יוסף קארו ז"ל בספרו מגיד מישרים [פרשת ראה] כתב "שבליל שבת שארי נפש ולא מתגלי טפי, ובשבת שחרית שארי רוח ושארי לאתגלייא בינה קצת, ומשום הכי אמרינן נשמת כל חי ליקרא דבינה דשארי לאתגלייא וכו', ובסעודה ג' אתגלייא נשמתא לגמרי ברוח" עכת"ד, ודומה לזה כתב מהר"א אזולאי זלה"ה בחדש לאברהם [מעין ב, נהר מו], אמנם אחר הגלות נגלות דברי רבנו האר"י זיע"א בשעה"כ [דע"ג ע"א] "שכתב כי באמירת נשמת כל חי נכנסים המקיפים דאות מ' דצלם דאבא וכו' ולכן תכוין כי עתה באמרך נשמת כל חי, לקבל חלק תוספת נפש דכורא שבך מבחינת יום שבת דכורא", עכ"ד. וכתב עוד להלן [שם ע"ב] "שאחר אמירת פסוק ה' שפתי תפתח קודם שתתחיל ברכת אבות, תכוין לקבל תוספת הרוח", וכן להלן [שם דע"ד ע"א] "במלת איה בכתר של מוסף תכוין לקבל בעצמך

אין לנו גואל ומושיע" ולא יאמר "מלך" גואל, וכן "ולברך שמך מלכנו" ולא "את" שמך, וכן "הן הם יודו ויברכו וישבחו ויפארו את שמך" ולא יאמר "וישוררו". ובזה יהיה החשבון מכוון.

✻ יושב ציון ✻

המלכות הנקראת מ"ה עם הבינה הנקראת מ"י הנה נכללת המלכות ונעשית חושבן סגי ונקראת מאה וכו', וגם בזה תצדק הגהת האיטליאנים שמסירים שועת עניים כדי שיעלו לחשבון מאה תיבין" ע"כ.

וחזי הוית לרבנו אברהם גלאנטי [שם ע"ג] שכתב וז"ל "ואני שמעתי שהשבח הזה של אלהי הראשונים וגו' שהכניסוהו בין הדבקים בתוך מ"ה תיבין אלו, היה ע"י מעשה שהיה שאירע בזמן הקדמונים שהעלילו הגויים על ישראל שהיו עושים פסח בדם ערל, ושחטו נער אחד והשליכוהו ברחוב היהודים, ויהי בבוקר ותהום כל העיר עד שהגיעו עד שערי מות עד שבא חסיד אחד [י"א שמעשה זה היה עם רבנו קולנימוס הזקן בירושלים] וכתב שם ונתן בפיו והחיהו, ודיבר כל המאורע ואחר שגמר הדברים נפל ומת ואז ניצולו כל היהודים ואז תיקנו השבח הזה שכתוב בו המשיח אלמים, דהיינו שהשיח המת הזה שהיה אילם וגילה הנעלמים ופענח הנעלמים, ואולי שהיה השם שפועל בו שם מ"ה שהוא הוי"ה דאלפין, ולכן הכניסוהו בתוך השבח הזה שיש בו מ"ה תיבין [אמר הכותב [הוא מוה"ר אברהם אזולאי] אני שמעתי שהחיהו בשם אמת

[מנשמת עד והאחרונים] וברזא דחמשין תיבין כחושבן מי, כמה דאוקימנא ברזא מ"ה וברזא מ"י, דא עלמא עלאה ודא עלמא תתאה, נשמת כל חי עד האחרונים מ"ה, ומן ואילו פינו עד ומלפנים סלקא תושבחתא אחרא חמשין תיבין, ואע"ג דלא קיימא תמן מלה בחושבנא סלקא חושבנא רזא מ"י, ומתמן ולהלאה סלקא תושבחתא אחרא לחושבן מאה תיבין תשלומין דכולא, וחד רתיכא על מה דשריא דאיהו שלימא וכל שבחא דא וכל מילין אלין כולהו שייפין ידיען בחושבנא לתשלומא דשבת, ולאשתלמא מנייהו כדקא חזי, זכאה עמא דידעי לסדרא שבחא דמריהון כדקא יאות" עכ"ל.

ורבנו חיים ויטאל ז"ל פירש [אור החמה דקע"ד ע"ב] דמ"ש בזה"ק מ"ה תיבין מוכח מזה מה שמגיהים האיטליינים והאשכנזים ומסירים מן אלהי הראשונים עד אנחנו מודים, ובזה יעלו לחושבן מ"ה תיבין, ומואילו פינו עד ומלפנים מ"י תיבין והם סוד מלכות ובינה, הנקראים מ"ה ומ"י המתחברים שתיהן יחד, ואח"כ מן ומלפנים עד בפי ישרים הם מאה תיבין וה"ס אל תקרי מה אלא מאה והוא כי בחיבור

סג. בנוסחאות שבידינו רמוזים שמות יצחק ורבקה בשבח "בפי ישרים", י"א שקטע זה המחברו היה שמו יצחק ואשתו רבקה לרמז שמם כדי להזכיר זכות יצחק אע"ה ורבקה אע"ה, והגאון החיד"א כתב לרמז שיצחק ורבקה שפכו תפילותיהם בהכנעה ולב נשבר כלפי מעלה, ורמז שמם כדי שנלמד מהם כיצד להתפלל, וי"א כיון שיצחק ורבקה רומזים למידת הגבורה, בא לומר שכאשר תשבח הקב"ה לשם שמים בלי שום פניה תמתק הדינים והגבורות, ויכוין ר"ת בפ"י בועז פלטי יוסף, ששמרו בריתם יותר.

❧ יושב ציון ❧

תקשיב ותושיע הם מאה תיבות, ולכן ידלג מילת "וישוררו" וצ"ל הן הם יודו ויברכו וישבחו ויפארו את שמך, וכמ"ש הרמב"ם בסדר התפלה ומחזור ויטרי [סימן קס] וסדר רע"ג [ח"ב דכ"ד ע"א] ועיין בהגה בשלמי ציבור [דר"ד ע"ג] ותולעת יעקב, וכ"כ במחזור אהלי יעקב [ר"ה, דצ"א ע"ב], והן אמנם הגאון הבא"ח [ש"ב תולדות ה] קיים נוסח אמירת תיבת וישוררו, מ"מ כתב מו"א ז"ל בסידורו שמכיון וחזינן לכל הראשונים שדילגו נוסח וישוררו, ועי"כ יהא החשבון מאה תיבות כהוגן שפיר לא אמרינן ליה, וכ"כ שערי תשובה [רפא, א] וכן מצאתי שגורס הר"ד אבודרהם [ברכות הראיה וההודאה] שמדלג על תיבת וישוררו, ועי"ע בשו"ת יביע אומר [ח"ה או"ח יא, לד].

סג. הנה כתב במחזור ויטרי [סימן קס] בשם הר"ר יעקב ברבי שמשון ז"ל: ישרים, צדיקים, חסידים, קדושים ר"ת יצחק, וכן תתרום, תתברך,

והשביעהו שיאמר האמת, ואחר שגמר דבריו סילק האל"ף ונשאר מת] ואע"ג שעד מלפנים אינו נשלם השבת, מ"מ עד מלפנים עולה למנין חמשין ומלפנים והלאה מאה וצריך להגיה" ע"כ.

מעתה נבוא לנוסח המדויק של התיבות כמספרם וכמשפטם וכנזכר בסידור כוונות כת"י של מו"א ז"ל: ומבלעדיך אין לנו גואל ומושיע, ולא יאמר "מלך" גואל ומושיע, ומסיים אין לנו מלך עוזר וסומך אלא אתה. ובוה יהיה חשבון מ"ה תיבות עם תיבות אלהי הראשונים והאחרונים. וכמ"ש בסידור הרש"ש, וחסד לאלפים ובא"ח [ש"ב תולדות ד], והפיסקא השנית המתחילה אלוה כל בריות היא תוספת מאוחרת כמ"ש לעיל, ואח"כ מתחיל נוסח ואילו פינו עד מלפנים הם חמישים תיבות, ולכן צ"ל ולברך שמך מלכנו ולא יאמר "את" וכמ"ש הרח"ף בכה"ח [כח, לח] ועוד, ואח"כ הפיסקא השלישית מלפנים ממצרים עד צעקת הדל